

İSTİKLÂL MARŞI NASIL KABUL EDİLDİ? (*)

İstiklâl mücadelesinin en çetin bir safhasında milletin duygularını belirtecek bir "İstiklâl Marşı"nın yazılması istenmiş ve böylece, Maarif Vekâleti tarafından bir müsabaka açılmış ve müsabakada birinciliği kazanacak zâta 500 lira nakdî mükâfat verileceği ilân edilmişti.

Yurdun her tarafından 500'den fazla şâir müsabakaya girmişti. Fakat yazılan marşlar, milletin hissiyatına tercüman olacak bir durumda değildi.

Mehmet Âkit, marşın mükâfatlı olmasından dolayı müsabakaya katılmamıştı. Zamanın Maarif Vekili Hamdullah Suphi böyle bir marşın ancak, Safahat nâzımı şâir Mehmed Akif tarafından yazılabileceğine inanmış ve 5 Şubat 1337, Milâdî 1921 tarihinde şu mektubu kendisine yazmıştır.

"Pek aziz ve muhterem efendim,
İstiklâl marşı için açılan müsabakaya iştirak buyurmamaklarındaki sebebin izâlesi için pek çok tedbirler vardır Zât-i üstadânelerinin matlûb şi'iri vücûda getirmeleri maksadın husûli için son çâre olarak kalmıştır. Asl endîşenizin icâbet ettiği ne varsa hepsini yaparız. Memleketi bu müessir telkin ve tehiç vâsıtalarından mahrum bırakmamanızı rica ve bu vesile ile en derin hürmet ve muhabbeti arz ve tekrar eylerim."

Bu mektubun yazılmasından bir ay bile geçmeden milletin istediği İstiklâl Marşı yazılmış ve kahraman orduya ithaf olunmuştu.

Marş, Maarif Vekili Hamdullah Suphi ve arkadaşları tarafından beğenilmişti. Yalnız bu marşın üstada-ı rencide etmeden Büyük Millet Meclisi'nden nasıl geçirileceği üzerinde düşünülmüştü. Bu sıralarda Maarif Vekâletince seçilen yedi marş da Büyük Millet Meclisi'ne getirilmişti.

Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin 1 Mart 1337 (1921) tarihindeki toplantısında kararı, Karesi Meb'usu Basri Çantay, Meclise gelen marşlardan birinin okunması için bir takrir vermişti. Bu takrir Meclis üyelerinin re'iyine sunulmuş ve tasvîb olunmuştur.

Marşlardan birinin okunması için Meclis Reisi tarafından, Hamdullah Suphi Bey kürsüye davet edilmiş ve ezcümle şöyle konuşmuştur:

-Arkadaşlar, hatırlarsanız, Maarif Vekâleti son mücâdelemizin ruhunu terennüm edecek bir marş için şâirlerimize müracaat etmiştir. Birçok şiirler geldi, burada yedi tanesi en fazla vasfı hâiz olarak görülmüş ve seçilmiştir.

Hamdullah Suphi, Mehmed Âkif'ten bir marş yazmasını rica ettiğini, marşın yazıldığını, beğenildiğini söylemiş ve intihabının Meclis'e ait olduğunu da sözlerine ilâve etmiştir.

Hamdullah Suphi, gür sesiyle Meclis'in kürsüsünde İstiklâl Marşı'nı okumuştur.

"Hakkıdır, hür yaşamış bayrağımın hürriyet

Hakkıdır, Hakka tapan milletimin İSTİKLÂL"

mısraları ile bu marş, Meclis üyelerinin şiddetli ve heyecanlı tezahüratına vesile olmuş, salon alkış sesleriyle dolmuştur.

Kastamonu meb'usu Dr. Suad Beyin 12. Mart. 1337 (1921) tarihinde Büyük Millet Meclisi Riyasetine vermiş olduğu takrirde:

Riyâset-i Celîleye : Müzâkere kifayetini ve Mehmed Akif Beyin İstiklâl Marşı'nın kabulünü teklif ederim.

Bundan başka Bolu meb'usu Tunalı Hilmi de takrir vermiş ise de reddedilmiş ve gene aynı tarihte Karâsi meb'usu Hasan Basri tarafından Riyâset-i Celîleye verilen takrirde:

Riyâset-i Celîleye : "Bütün meclisin ve halkın takdîrâtını celbeden Mehmed Âkif Beyefendinin şiirinin tercîhan kabulünü teklif ederim. ' '

Takrir Meclis Reisi tarafından oya sunulmuş ve kabul edilmiştir.

Böylece Mehmed Âkif tarafından yazılan marş İstiklâl Marşı olarak ekseriyetle kabul edilmiştir.

Kırşehir Meb'usu Müfid Efendi, bu marşın, Hamdullah Suphi Bey tarafından Kürsüde tekrar okunmasını Konya Mebusu Refik Koraltan da Milletin ruhuna tercüman olan işbu İstiklâl Marşının ayakta dinlenmesini teklif etmiştir.

Bunun üzerine 12 Mart 1337 (1921) 'de kabul edilen ve kanuniyet kesbeden İstiklâl Marşı tekrar Hamdullah Suphi tarafından okunmuş ve marş ayakta dinlenmiştir.

"Doğacaktır sana vâdettiği günler Hakkın,

Kim bilir, belki yarın, belki yarından da yakın."

İşte bu ruh ve îmân ile Türk Ordusu Sakarya boylarında, İzmir yollarında Allah'ın lütuf ve insaniyle şecaat ve kahramanlıklarını göstermiş ve nihayet 9 Eylül 1922 tarihinde Hakk'ın vaat ettiği o parlak güneş, İzmir ufuklarında doğmuş, Müslüman Türkün saffet ve kudreti karşısında düşman büyük bir hezimete uğramış ve denize dökülmüştür.

Aziz ve mübarek vatanımızın her karış toprağı şehitlerimizin kanlarıyla sulanmış, zaferin şahikasına ulaşmıştır. Nitekim İstiklâl Marşında:

"Korkma! Sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;

Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.

O, benim milletimin yıldızıdır, parlayacak,

O, benimdir; o, benim milletimindir ancak!" mısraları ne derin bir mânâ taşımaktadır.

İzmir'in meşhur Kadife Kalesi'nde büyük Şanlı Türk bayrağı dalgalanmağa ve şiddetli alkışlar arasında yurdun her tarafında zafer şenlikleri yapılmışa başlanmıştır.

Mehmed Âkif'e niçin istiklâl Marşı'nı Safahâtı'na koymadığı sorulduğunda o büyük insan:

"O benim değildir. Ancak milletimindir." diye cevapta bulunmuştu. Aynı zamanda müsabaka için ayrılan (500) TL. o zaman fakir çocuk ve kadınlara örgü öğretmek, bir geçim sağlamak emeliyle teşekkül etmek üzere bulunan Darü'l Nisaiyye'ye teberra etmiştir.

Yakın arkadaşlarından, Ankara Baytar Müdürü'nün anlattığı palto hikâyesine göre. Millî Mücadele sırasında. Ankara Baytar Müdürlüğünde bulunmuş olan bir zât. Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi konferans salonundaki bir konuşmasında şöyle demişti:

Mehmed Âkif'in giyecek bir paltosu yoktu. Tâceddin Dergâhi'ndan Büyük Millet Meclisi'ne kadar paltosuz olarak yaya giderdi. O zamanlar Ankara'nın soğuğu çok şiddetli idi. Ben daireme gelir, paltomu Mehmed Âkif'e gönderirdim. O da giyer Meclise giderdi, İstiklâl Marşı için verilen parayı geri vermesinden dolayı kendisine, Mehmed Âkif üzerinde bir palton yok, verilen parayı da almazsın, dedim. Bunun üzerine, bana darıldı, paltomu da kabul etmedi. O soğuklarda paltosuz olarak Büyük Millet Meclisine gitti, geldi.

Mehmed Akif'in buna benzer şahsına has daha birçok meziyetleri vardır. Dürüsttür, hattâ Harb-i Umûmî içinde kardeşinin evinde çayı şekerle içtiklerini görünce, milletin yemediğini siz nasıl yiyorsunuz, demiş ve bir müddet kardeşinin evine bile gitmemiştir.

Mehmed Âkif'in rahatsız bulunduğu Alemdağı'nda son günlerde içlerinde Târik Us'un da bulunduğu bir grup üstadın ziyaretine gitmişler, Mehmed Âkif bitkin bir hâlde yatağında yatıyordu. Konuşma esnasında söz İstiklâl Marşı'na intikâl ettirilmiş, gelen ziyaretçilerden biri:

— Acaba İstiklâl Marşı yeniden yazılsa daha iyi olmaz mı? demiş, bu söz üzerine yatağında bitkin bir hâlde yatmakta olan Akif; birdenbire başını kaldırmış ve ona:

— Allah bir daha bu millete İstiklâl Marşı yazdırmasın!

Evet: — Allah bir daha bu memleketin, bu milletin istiklâlini tehlikeye düşürmesin! Bir daha onu istiklâl Marşı yazmaya mecbur etmesin, sözünü ziyaretçileri susturmuş, o büyük insanın ne demek istediği herkes tarafından anlaşılmıştı.

Büyük insan Mehmed Akif Ersoy, mezarına milleti için yazmış olduğu istiklâl Marşı'yla konulmuştur. Tarihte kendi eseriyle gömülen ilk bahtiyar ölümlerden biri de şüphesiz Mehmed Âkif Ersoy olmuştur.

Cenâb-ı Hak rahmet etsin, ruhu şad olsun.

***Veli Ertan, Milli Kültür Dergisi, Aralık 1979**